

2

PAUL FRÖHLICH, geboren te Reselkow (Dld), 8 December 1902, Kriminalsekretär, wonende Poststrasse 15 te Bielefeld, thans gedetineerd in het kamp Honswijk bij Utrecht.

Voor wat betreft het fusilleren van 9 personen in het kamp te Amersfoort, kan ik U het navolgende verklaren. Het is niet waar, dat ik deze personen ter dood heb veroordeeld om de eenvoudige redenen, dat ik niet bevoegd was om iemand ter dood te veroordelen. Ik ben wel in het kamp te Amersfoort geweest om daar mededeling te doen, dat een aantal personen, hoeveel het er geweest zijn weet ik niet meer, die zich allen in het kamp te Amersfoort bevonden, op last van Lutkenhus van de Sicherheitspolizei te Zwolle, moest worden gefusilleerd. Gelijkzeitig zijn toen ook gefusilleerd een aantal personen, hoeveel het er geweest zijn weet ik niet meer, die door de Feldgendarmerie te Amersfoort waren gearresteerd wegens verboden wapenbezit. Het bevel hiertoe kwam van de Sicherheitspolizei te Amsterdam en ik had de opdracht om enige van de personen, die gefusilleerd moesten worden, eerst nog te verhoren over de herkomst van de wapenen, welke in hun bezit waren aangetroffen. Nadat ik dit gedaan had, heb ik aan Kotalla gezegd dat al deze personen gefusilleerd moesten worden en zij zijn toen ook in mijn tegenwoordigheid gefusilleerd door een vuurpeleton, bestaande uit personeel uit het kamp te Amersfoort en Kotalla voerde hierover het bevel. De namen van de personen, die toen gefusilleerd zijn, weet ik niet meer.

Voor wat het fusilleren van 4 personen in het kamp te Amersfoort betreft, kan ik U het navolgende verklaren:

Door de politie te Amersfoort waren 4 personen gearresteerd, naar ik meen wegens bezit van verboden wapens. Ik weet nog dat hierbij ook waren de gebroeders Rijper. Door de politie te Amersfoort was van een en ander proces-verbaal opgemaakt en aan de Sicherheitspolizei te Utrecht overgemaakt. Er is toen van een en ander een telexbericht naar de Sicherheitspolizei te Amsterdam gezonden en naar aanleiding hiervan kwam er uit Amsterdam bij de Sicherheitspolizei te Utrecht een telexbericht binnen, dat de vier gearresteerde personen wegens verboden wapenbezit standrechtelijk moesten worden doodgeschoten. Ik ben toen naar het kamp te Amersfoort gegaan, alwaar de gevangenen zich bevonden en ik heb toen, naar ik meen aan Berg, de commandant van het kamp, doch het kan ook wel zijn aan Kotalla, gezegd, dat deze mensen moesten worden gefusilleerd. Toen deze mensen werden gefusilleerd, ik meen dat Kotalla het bevel over het vuurpeleton voerde, was ik daarbij tegenwoordig, doch ik schoot zelf niet mee. De lijken van de gefusilleerden zijn ter plaatse gelaten. Of ik dit alles heb gedaan als gevolg van een rechtstreeks vanuit Amsterdam aan mij gedaan bevel of dat ik dit bevel kreeg van mijn chef Neumeijer, weet ik niet meer.

Bij het door mij, verbalisant, ingestelde onderzoek is nog het navolgende gebleken.

1e. Op 29 September 1944 is te Amersfoort vermoedelijk door illegale werkers doorgeschooten Mr. Frima, een vooraanstaand N.S.B. er, die te Amersfoort woonachtig was. Als gevolg hiervan zijn op 2 October 1944 op last van de majoor van politie te Amersfoort van Breughem genaamd, twee inwoners van Amersfoort, respectievelijk genaamd:

1e. Jacobus Petrus Bunnik, geboren te Alphen aan de Rijn, 11 April 1898,

2e. Gerardus Cornelis van Hoften, geboren te 's-Hertogenbosch, 21 Juni 1897, beiden wonende te Amersfoort, gearresteerd.

Genoemde van Breughem is later eveneens vermoedelijk door illegale werkers doodgeschoten. De gearresteerden Bunnik en van Hoften zijn als represaillemaatregel wegens het doodschieten van Mr. Frima op 3 October 1944 door de verdachte Fröhlich en een zekere Albani, die beiden deel uitmaakten van de Sicherheitspolizei te Utrecht, te Hoogland gefusilleerd. (Zie de bij dit proces-verbaal overgelegde verklaringen van overlijden met rood potlood gemerkt III en IV). Voorzover uit het onderzoek is kunnen blijken, zijn Bunnik en van Hoften gearresteerd en later ook gefusilleerd op grond van het feit, dat zij als illegale werkers bekend stonden. Bij het naar aanleiding van het doodschieten van Mr. Frima door de Amersfoortse politie destijds ingestelde onderzoek is niet kunnen blijken, dat Bunnik en van Hoften bij het doodschieten van Mr. Frima betrokken waren of dat zij zich aan een ander feit tegen de Duitse bezetting gepleegd, hadden schuldig gemaakt.

Inzake het fusillieren van Bunnik en van Hoften voornoemd is door de rechercheurs van de P.R.A. te Amersfoort J.G. Versteegh, A.C. Bunnik en H.C. Eisingk reeds een onderzoek ingesteld en proces-verbaal opgemaakt. Een afschrift van de door genoemde rechercheurs opgemaakte processen-verbaal wordt bij dit proces-verbaal overgelegd met rood potlood gemerkt A.

2e. Op 28 November 1944 zijn in het concentratiekamp te Amersfoort de navolgende personen gefusilleerd:

1e. Philips Engelbertus Hays, geboren te Raalte, 11 November 1921, wonende te Heino.

2e. Philip Bergwerf, geboren te 's-Gravenhage, 18 Januari 1923, wonende te 's-Gravenhage.

3e. Eduard Johannes Reinke, geboren te Amsterdam, 1 Februari 1911, wonende te Amsterdam.

4e. Ubel Monkes Bulthuis, geboren te Harlingen, 8 April 1914, wonende te Zwolle.

5e. Cornelis Hays, geboren te Heino, 6 December 1925, wonende te Heino.

6e. Sjouke Rijper, geboren te Amsterdam, 12 September 1884, wonende te Amersfoort.

7e. Andries de Vries, geboren te Steenwijk, 12 April 1924, wonende te Zwolle.

8e. Jan Cornelis Jacob Bronsdijk, geboren te Amsterdam, 14 Mei 1901, wonende te Zwolle.

9e. Hendrik Kolkman, geboren te Utrecht, 4 October 1907, wonende te Amersfoort. (Zie de bij dit proces-verbaal

overgelegde verklaring van overlijden met rood potlood gemerkt V. Waaronder op deze verklaring als datum van overlijden van Kolkman 24 November 1944 is aangegeven is niet vastgesteld kunnen worden).

Deze personen zijn op bevel van de verdachte Fröhlich gefusilleerd en in verband hiermede is door de rechercheur der P.R.A. Utrecht Oost, G. Kleinveld, een onderzoek ingesteld en proces-verbaal opgemaakt. Een afschrift van het door genoemde rechercheur opgemaakte proces-verbaal wordt bij dit proces-verbaal overgelegd met rood potlood gemerkt B).

Op 18 November 1944 zijn in het concentratiekamp te Amersfoort de navolgende personen gefusilleerd:

- 1e. Klaas Paulus Rijper, geboren te Nieuw Weerdinge, 31 October 1922, wonende te Amersfoort.
- 2e. Fransiscus Gijsbertus Rijper, geboren te Nieuw Weerdinge, 15 Januari 1926, wonende te Amersfoort.
- 3e. Hendrik van Dijk, geboren te Leiden, 6 Augustus 1926, wonende te Amersfoort.
- 4e. Henricus van Breukelen, geboren te Soest, 11 Februari 1906, wonende te Soest. (Zie de bij dit proces-verbaal overgelegde verklaring van overlijden, met rood potlood gemerkt V_d).

Deze personen zijn op bevel van de verdachte Fröhlich gefusilleerd en in verband hiermede is door de rechercheur der P.R.A. Utrecht Oost, G. Kleinveld, een onderzoek ingesteld en proces-verbaal opgemaakt. Een afschrift van het door genoemde rechercheur opgemaakte proces-verbaal wordt bij dit proces-verbaal overgelegd met rood potlood gemerkt B.